

אירוע ג' - פציעת נזים עומר טהא בכפר כנא ביום

02.10.00

רקע

1. במהלך סקירת אירועי יום 2.10, מתייחסת הועדה לאירוע פציעתו של נזים טהא, תושב כפר כנא (להלן – המתלונן). וכך קובעת הועדה¹:

”79. בפני הועדה קיימת עדות על אירוע של שימוש בכוח חריג מצד כוחות המשטרה באותו יום בכפר כנא. מדובר בעדותו של נזים עומר טאהא, בן 21. טאהא טוען, כי היה בין הצעירים שהתעמתו עם שוטרים סמוך לשעה 10:00 בבוקר. לפי גרסה שמסר לנציג של ארגון עדאלה[307], לאחר שנורה בגבו בכדור גומי ונפל עם פניו לכביש, הגיעו אליו שוטרי יס”מ. אחד מהם היכה בראשו בקת הרובה וכבל אותו באזיקים. בהיותו כבול ושוכב על בטנו, העיד, ”החלו כל השוטרים להכות אותי, הן באלות, הן ברובים והן בבעיטות בכל חלקי הגוף”, כשהם מקללים תוך כדי הכאה. לאחר מכן שחררו אותו השוטרים מאזיקיו ובעודו רץ לכיוון הכפר, נורו לעברו כדורי גומי שפגעו בגבו. יצוין, כי בפירוט הפגיעות שנמצאו על גופו בחומר הרפואי שהוגש לוועדה, יש כדי לספק תמיכה בעדותו של טאהא[308]. על פי חומר זה, סבל טאהא, בין היתר, מ”חבלת ראש וחבלות מרובות בכל הגוף”. כן נרשם בתעודה הרפואית: ”חתך בראש באורך 3 ס”מ, מדמם. פצעים עם שפשופים בגב, בזרוע ימין, בכף יד ימין. נפיחות ורגישות בקרסול”. לנוכח תוכנה של עדות זו יועבר החומר הנוגע לעניין למחלקה לחקירת שוטרים במשרד המשפטים, על מנת שזו תחקור בעניין בהתאם לסמכויותיה.”

2. ועדת אור המליצה על שורה של מקרים בהם תתקיים חקירת מח”ש וביניהם – האירוע האמור לעיל²:

”11. המלצות על קיום חקירה. לגבי שורה של אירועים, המלצנו על קיום חקירה מטעם המחלקה לחקירות שוטרים במשרד המשפטים, על מנת שהרשויות המוסמכות יחליטו, אם יש מקום לנקוט הליכים פליליים או אחרים כנגד מאן שהוא בגין מעורבותו באותם האירועים. למען הנוחות, נרכז אירועים אלה כאן לפי סדר התרחשותם הכרונולוגי:

...

ג. טענות לשימוש בכוח חריג מצד כוחות משטרה, ביום 2.10.00, בכפר כנא, כלפי נזים עומר טאהא, בן 21.”

3. יוער, כי על פי הרישומים שבידינו לא העיד המתלונן בפני ועדת אור, והחומר שהיה בפני הועדה כלל תצהיר שהוגש מטעמו ותעודה רפואית³.

¹ רי עמ' 228 לדו"ח הועדה.

² רי עמ' 766 לדו"ח הועדה.

³ רי מ/1050.

החלטת מח"ש

4. מח"ש החליטה לסגור את התיק בעילת עבריו לא נודע, זאת לאחר שעברה על חומר הראיות שהיה בפני ועדת אור; לאחר שבאוגוסט 2005 שוחח חוקר מטעם מח"ש (הדובר את השפה הערבית) טלפונית עם אימו של המתלונן, והשאיר מספר טלפון שבו ניתן יהיה ליצור עימו קשר, אך המתלונן לא שב אליו⁴; ולאחר שנגבתה עדות ממפקד יס"מ עמקים, רפי בן דוד, בקשר לאירועי יום הפגיעה.

5. למרות שדו"ח עדאלה לא התייחס לאירוע זה, בדקנו גם אותו.

מצב הראיות בתיק

המתלונן

6. דברי המתלונן בתצהירו נסקרו על ידי הועדה, לעיל. נוסף, כי בתצהיר אף צוין, כי המתלונן אושפז למשך יומיים בבית החולים האיטלקי בנצרת. אלא, שכאמור לעיל, לא הגיע המתלונן למסור עדות בעניין, על אף פניית מח"ש.

המסמכים הרפואיים

7. עיון בתעודה עליה הסתמכה הועדה, מעלה, כי מדובר ברישום חלקי, לא מתוארך ובלתי מוסדר. עם זאת, עיון במסמכים הרפואיים המתעדים אירוע זה, המצויים בתיקו הרפואי של המתלונן, העלה, כי המתלונן אכן נפגע מירי כדורי גומי.

8. אלא, שהתיאור אותו מסר המתלונן בתצהיר, לפיו הוכה בראשו ברובה, הופל ארצה, נכבל באזיקים, הושכב על בטנו והותקף על ידי השוטרים, אינו מתיישב עם האמור במסמכים הרפואיים המצויים בבית החולים, שם נכתב רק, כי המתלונן התקבל לאחר פציעתו מירי כדורי גומי.

9. מאותם מסמכים עולה, כי כל שמסר המתלונן לרופאים שטיפלו בו, הוא כי נפגע מכדורי גומי ולא מצוין שם, כי סיפר שנפצע אף ממכות שהיכוהו אנשי משטרה. באנמנזה הסיעודית המצויה בתיק הרפואי, מסופר, כי המתלונן הגיע לבית החולים "עקב יריות בראש, בכתף, חבלה בשוק וקרוסול שמאל" וכן כי נפגע מ-"ירי בראש", וזאת בניגוד לעולה מתצהירו, לפיו נחבל בראשו עקב מכה ב"עקב רובה", הוכה על ידי שוטרים רבים באלות, רובים ובעיטות, וכדורי הגומי פגעו בגבו, בעת שנמלט מפני השוטרים.

⁴ ר' מזכרים מטעם החוקר סלמאן אברהים המסומנים ז'ח' בחומר החקירה בתיק 4077/05.

10. עוד יש לציין, כי גם המסמך הרפואי שהיה בפני הועדה אינו מציין כי החבלות נגרמו על ידי כוחות המשטרה, אלא רק מפרט טיבן, כמתואר בדו"ח.

11. העדר תיאור במסמכים הרפואיים, הדומה לתיאור שצוין בתצהיר, גורע ממשקל דברי המתלונן ומעלה חשד, כי נפגע בעת שהשתתף בהתפרעות בה נורו כדורי גומי לעבר ההמון, ולא בנסיבות המתוארות על ידו בתצהיר.

השוטרים המעורבים

12. בנוסף לנסיבונה לגבות עדות מהמתלונן, פנתה מח"ש למפקד יס"מ עמקים, רפי בן דוד, שמסר, כי אינו זוכר אירוע כמות זה שתואר על ידי המתלונן וטען, כי ירי הגומי שהיה במהלך האירוע היה בהנחייתו ועל פי הכללים הנהוגים.

13. עוד נציין, כי לגרסת בן דוד, היו במקום כ-15 אנשי יס"מ⁵ וזאת בניגוד לגרסת המתלונן בתצהירו⁶, לפיה היו במקום כ-30 אנשי יס"מ.

סיכום

14. הגענו למסקנה כי לא ניתן לקדם את החקירה בתיק, ובודאי שכך הדבר כאשר המתלונן לא הגיע למסור עדות נוספת, כאמור לעיל, דבר שמנע את קבלת התייחסותו לסתירות שבין גרסתו בעניין מספר שוטרי היס"מ לבין גרסת בן דוד בעניין זה; מנע קבלת תיאור מפורט יותר של נסיבות האירוע ושל השוטרים המעורבים; ומנע אפשרות לעמתו עם גרסתו בבית החולים, שאינה מציינת טענות שנטענו בתצהיר.

15. עוד יוער, כי אם לא נתכוון המתלונן דווקא לשוטרי יס"מ, הרי שעולה מדו"ח מח"ש כי היו במקום שוטרים רבים מאוד – כ-100 במספר⁷. הסיכוי לאתרם ולהגיע, דרך גרסאותיהם, לממצאים פוזיטיביים לאחר זמן כה רב הינו – לכל היותר – קלוש.

16. לאור חלוף הזמן הרב, למעלה משבע שנים ממועד האירוע; הקשיים הצפויים באיתור השוטרים המעורבים; הסתירות בין גרסתו לגרסת בן דוד; והעדר שיתוף הפעולה בעבר מטעם המתלונן – איננו רואים טעם ממשי בפניה נוספת למתלונן או בניסיון איתור שוטרי היס"מ שנכחו באותו היום בצומת הכניסה לכפר כנא, שכן ברור כי לא ניתן יהיה להגיע לממצאים עובדתיים שיביאו לפריצת דרך בחקירה. כאמור, לכך יש להוסיף את הקושי הראייתי העולה מכך, שהמסמכים הרפואיים מצביעים על כך שגרסת המתלונן בפני הרופאים שטיפלו בו לא

⁵ ר' הודעתו בפני מח"ש.

⁶ ר' סעיף 2 לתצהיר.

⁷ ר' עמ' 21 לדו"ח מח"ש, תחת הכותרת: החלטת מח"ש.

כללה תיאור של תקיפתו בידי שוטרים אלא עסקה בירי כדורי גומי לעברו בלבד. ירי כזה אינו בהכרח עולה בגדר עבירה פלילית, בהתחשב בנסיבות אותם ימים.

17. אשר על כן, מכל הטעמים הללו, אנו ממליצים להשאיר את ההחלטה על גניזת התיק על כנה.